

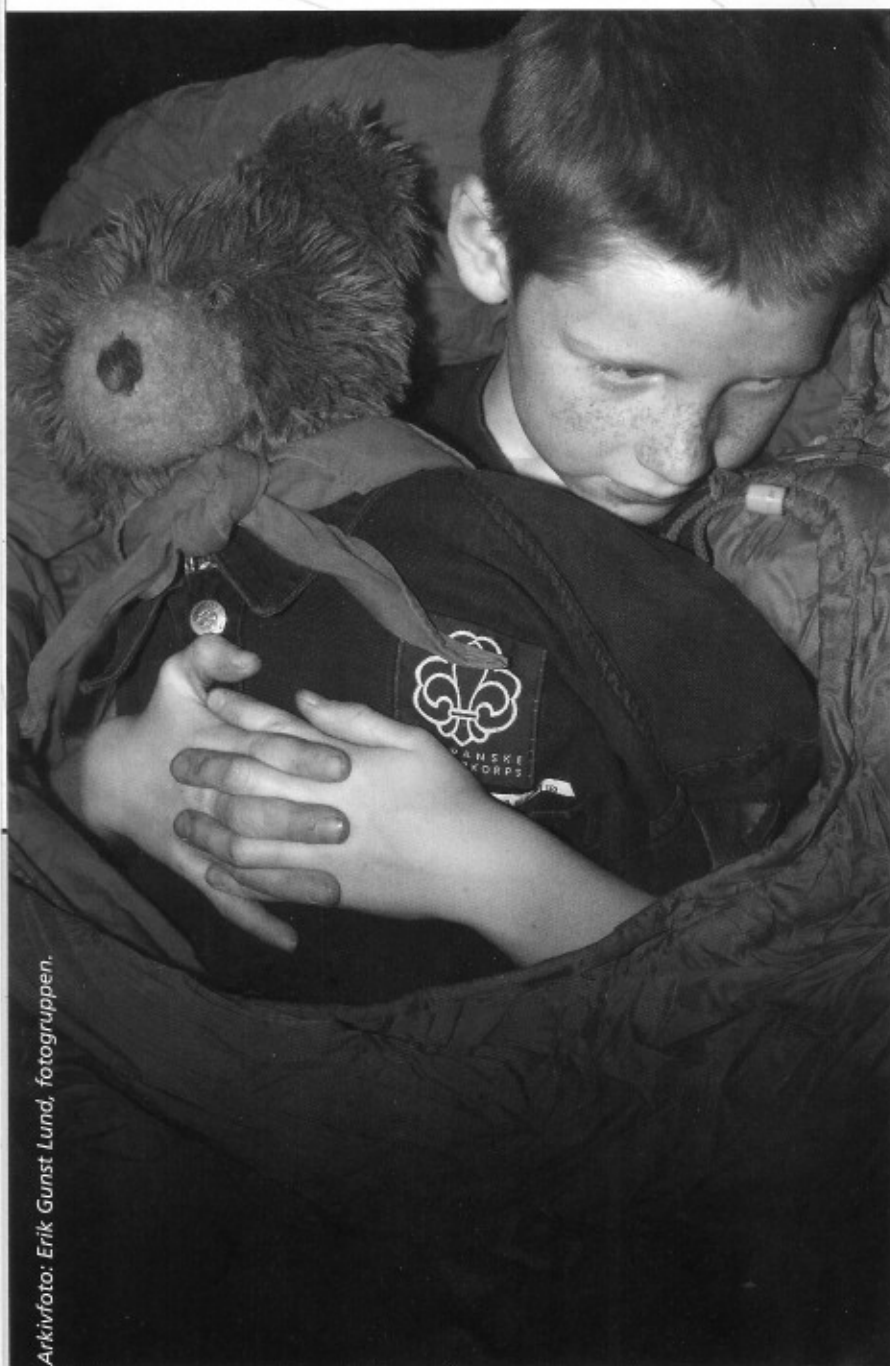
TEMA

Grædende unger og lange nætter på sommerens lejrture. De fleste ledere har oplevet spejderbørn med hjemve. Hvad kan man gøre for at afhjælpe eller undgå, at problemet opstår? Derfor sætter Broen fokus på Hjemve. En pædagog, en psykolog, en spejderleder og en troppspejder fortæller om deres erfaringer med hjemve.

Tropsspejderen:

Usikkerhed giver hjemve

Arkivfoto: Erik Gunst Lund, fotogruppen.

Tekst: Ida Høgstedt, Voksenredaktionen

Hjemve kan gøre helt ondt i maven, men med lidt hjælp kan man godt komme igennem en tur uden at tage hjem. 13-årige Malou Buemann fortæller om sine oplevelser.

"Første gang, jeg fik hjemve, var på divisions-turneringen sidste år. Jeg var næsten lige startet, og jeg var lidt nervøs for, hvad der skulle ske. Der var mange ting, jeg ikke vidste, som de andre havde helt styr på. Så blev jeg ked af det og ville bare hjem." Fortæller Malou.
Hvad skete der så? "Min tropsleder sagde, at jeg skulle blive tilbage sammen med hende, mens de andre tog på natløb. Vi snakkede om det, og jeg fik det bedre. Dagen efter var det godt igen."

Hvordan mærker du, at du har hjemve? "Først bliver jeg ked af det, og så får jeg lidt ondt i maven. Så begynder jeg at græde og vil bare hjem. Når man har det sådan, er der ikke noget, der er sjovt, så vil man bare hjem. Man har ondt i maven, og det er ikke rart. Men det hjælper at snakke om det. Min tropsleder og mine gode veninder i patruljen har hjulpet mig. Især én, der er lidt ældre, hun sagde til mig, at det nok skulle gå. Det hjælper, når de andre trøster og siger, de vil hjælpe en. Man får det bedre, og man får mod på at være med."

Har du haft hjemve på andre ture? "Ja, men det bliver bedre, jo mere man lærer for eksempel at binde knob eller bygge med rafter. Der har været andre gange, hvor jeg ville hjem, men så blev jeg opfordret til at prøve, og så fik jeg det bedre. Næste weekend skal jeg på divisionsturnering, og jeg glæder mig rigtig meget!"

Har du et godt råd til andre spejdere, der har hjemve? "Hvis nu man bliver ked af det på en tur, så skal man prøve at tænke på, hvorfor man er ked af det. Det er bedre at blive på turen end at tage hjem, for man bliver også ked af det, hvis man tager hjem. Så man skal prøve at blive og få det bedste ud af det. Man kan også prøve at snakke med en af de andre om, hvad der er galt, så får man det bedre."

Minilederen:

Alle spejderne græd

Tekst: Ida Høgstedt,
Voksenredaktionen

Minierne fra Søndermarken Gruppe tog på tur til divisionens hytte, det blev en tur med ekstremt meget hjemve. Minilederen, Lars Båstrup Spohr fortæller her om, hvordan lederne tacklede situationen, og hvad de lærte af det.

Togdørene når lige at lukke sig bag miniflokken og to ledere, da den første spejder begynder at græde. Hun bliver trøstet, men der går ikke længe, før en af drengene også græder. Lederne trøster igen, og de to spejdere får lidt ekstra positiv opmærksomhed.

Mørket gjorde det værre

Lederne og spejderne skal gå fra bussen til hytten, og spejderne bærer selv deres bagage. Det er mørkt og koldt, og en for en begynder spejderne at græde. Før de når hytten, græder alle spejderne og den kolde hytte, de kommer frem til, gør det ikke bedre. Det lykkes dog lederne at få puttet alle børnene i seng, men lørdag går det løs igen. En går og smågræder hele dagen og siger, han vil hjem, en anden pige savner sin mor og en tredje sine søskende. En fjerde er overbevist om, at hans forældre vil dø, mens han er på tur. Der er meget gråd, men så snart lederne aktiverer børnene, går det bedre, og de er glade for at være med.

Spejder stoppede

Lars Båstrup fortæller efter turen, at han fortryder, at han ikke sendte den ene dreng hjem. "Jeg tænkte ikke, det var så slemt, men nu er han stoppet til spejder. Måske var han ikke egnet til at være spejder, måske var der noget galt derhjemme. Vi har ikke snakket med forældrene, men jeg har det superdårligt med, at jeg måske har været medvirkende til, at han stoppede."

Lars mener dog også, at det er en vurderingssag, for "spejderne plejer jo at få det godt igen, de skal bare lige overtales til at blive. Men denne gang gik det åbenbart helt galt. En af pigerne, som også var trist om lørdagen, vil ikke med på tur længere, så måske har vi kørt dem for hårdt."

Snak med forældrene

Lars har selv lært en masse af turen. En anden gang vil han være hurtigere til at ringe til forældrene, og han mener, det er en god ide at snakke med dem på forhånd: "Forældrene til den ene dreng sagde, da de hentede ham, at de godt vidste, han fik hjemve. Det viste sig også, at han var vant til at blive hentet, når han fik hjemve, og så er det jo ekstra hårdt at skulle blive."

Især forældre til nye spejdere skal, ifølge Lars, have ekstra opmærksomhed, så man ved, om børnene plejer at få hjemve, og hvordan forældrene plejer at tackle det. "Hvis man kender forældrenes holdning til deres børns hjemve, så er det lettere at vide, om man skal presse dem meget eller sende dem hjem. Børnene skal også behandles individuelt, for de kommer fra forskellige familier, og det er vigtigt at have øje for, hvordan det enkelte barn skal tackles."

Arkivfoto: Erik Gunst Lund, fotogruppen.

Psykologen: Forældrene er det største problem

Tekst: Mette Fyhn
Christiansen,
Voksenredaktionen

Det er slet ikke børnene, der har hjemve. Det er forældrene, der har svært ved at give slip.

"Den bedste kur mod almindelig hjemve er faktisk at tage en kold tyrker. Trække en streg i sandet og tage en beslutning om, at det her skal vi igennem. Både forældre og børn. Det er hårdt, når børnene tuder og vil hjem, men hårdt sagt, så falder de jo i søvn på et eller andet tidspunkt. Også selvom de har det dårligt." Lyder det fra Preben Siggard, der har ofte har oplevet børn med hjemve, både som lærer og leder hos FDF. Han er uddannet psykolog og har også et bud på, hvorfor børn får hjemve.

Titte bøj-lege

"At kunne adskille sig fra sine forældre er en proces, der begynder allerede som lille. 'Titte bøj' og 'kuk kuk'-lege vænner barnet til en kort adskillelse. Og langt de fleste børn udvikler sig også derfra. Først med et besøg alene hos bedsteforældrene, så en overnatning hos en klassekammerat. Senere tager de på efterskole, og til sidst bosætter nogle sig jo på den anden side af jordkloden," forklarer Preben Siggard. Det er en helt naturlig proces, men nogle børn går altså i stå undervejs.

Klisterforældre

Man kan

dele børn med hjemve op i to grupper. I nogle tilfælde drejer det sig om, at børnene er bange for, at der skal ske noget derhjemme, mens de er væk. Måske har de tidligere oplevet dødsfald eller sygdom, eller at mor blev slået. Og

hvis dét er grunden, så kan man jo godt forstå, at barnet er ked af at tage af sted hjemmefra. Den anden og største gruppe består af de forældre, der ikke kan give slip på deres børn. Her er det rent faktisk forældrene, der er problemet. Ikke børnene. Psykolog Preben Sigaard fortsætter: "Jeg oplevede engang en mor, der sagde til sit barn før en lejr tur: 'Det kan godt ske, at du bliver ked af det i aften, når du skal sove. Men det bliver jeg også.'" Hun fortæller altså barnet, at hun også er utryg. Det går overhovedet ikke i sådan en situation. På den måde får barnet det indtryk, at 'mor og far helst vil have mig til at blive hjemme. Derfor forventes det, at jeg er ked af det.' Og så starter hjemveen."

Bilen er på værksted

Som spejderleder er det vigtigt at afgøre, om barnet tilhører den ene eller den anden kategori. Hvis barnet er bange, fordi der er sket noget en gang, så handler det om at aftale, at barnet kan ringe hjem for at sikre sig, at alt står vel til. Hører barnet til i den anden kategori, skal det afklares, om forældrene vil slås for det her eller ej. Er forældrene parate til at stå fast og til et barn, der græder hjerteskræende? Hvis forældrene er parate, så skal man lave en kontrakt om, at de ikke kommer og henter barnet på lejren. At barnet gerne må ringe hjem, men aldrig nogensinde lige før sengetid. Det skal være i en positiv situation for eksempel om morgenen.

Hvis barnet alligevel vil hentes, så skal forældrene stå benhårdt på, at det ikke kan lade sig gøre. De skal nærmest sige, at bilen er på værksted eller være kontante og sige, at det kan vi snakke om i morgen. Eller også skal de helt lade være med at tage telefonen. Ved de store børn på tretten til fjorten år kan man aftale, at klokken tre om eftermiddagen den dag beslutter man, om de skal hentes af forældrene. Og når beslutningen er taget, så kan den absolut ikke laves om. Uanset hvor stor hjemveen bliver senere på dagen.

"Hvis forældrene ikke er parate, så skal lederen ikke bruge sin tid på det. Hvis man kæmper kampen, og forældrene så alligevel ender med at hente barnet, så bliver man bare irriteret og har spildt sin tid," slutter Preben Siggard.

Pædagogen:

Hjemve – bliv hjemme!

Ofte ved man godt på forhånd, hvilke af spejderne der bliver ramt af hjemve. Forældre, lærere og spejderledere ved det, og kammeraterne ved det. Men hjemve kan godt takles, så et barn sagtens kan tage på tur uden at savne mor og far for meget.

"Ha, ha – hvem tror I, der får hjemve?" lyder det fra en af de små drenge, der skal med på lejr. I virkeligheden forsøger drengen, der selv lider af hjemve at flytte fokus over på de andre, væk fra sig selv, og det er han nok ikke ene om. "Hvad sker der derhjemme, mens jeg er væk?", "Kan mor klare det, mens jeg er af sted?" Det kan være nogle af de tanker, som optager Peter eller Sofie, når de skal på lejr eller måske bare på weekend hos en kammerat. I alle tilfælde er det vigtigt, at der er en god atmosfære i hjemmet, når barnet skal af sted, hvis det ikke skal få hjemve.

Samtale og åbenhed

"Samtaler både mellem forældre og barn og mellem forældre og leder er en god måde at forberede turen på," siger Magda Hove, der er pædagog og har arbejdet med børn i mange år, så hun har god erfaring i både at forebygge og tackle hjemve.

Måske skal der træffes aftale om, at barnet skal have en voksen at sove ved. Måske skal aftalen være, at barnet bliver hentet hjem ved sengetid, eller at barnet kun deltager på halvdelen af lejren. Er der tale om virkelig høj grad af uheldelig hjemve, kan løsningen være, at barnet slet ikke skal deltage.

Vådligere kan også have problemer med hjemve, så også her er det vigtigt, at barnet ved, hvordan situationen vil blive håndteret. Nogle forældre er måske unødigt skeptiske på forhånd, hvor de er mere usikre end barnet. De er måske usikre overfor, om barnet overhovedet skal med på den lejr.

Spontan hjemve

Det er straks vanskeligere, når man ikke er

forberedt på, at et barn rammes af hjemve, men den opstår spontant på lejren. Der kan ske noget, så barnet bliver ked af det, og så er det en naturlig reaktion, at det gerne vil hjem i trygge omgivelser. Ofte kan det lade sig gøre at snakke barnet til rette for eksempel ved at få løst den konflikt, der er årsagen. Her er det vigtigt at lytte til barnet. Det er ofte en balancegang for en leder at gennemskue alvoren i hjemveen, da nogle børn spiller på den. Men som udgangspunkt bør hjemve altid blive taget alvorligt.

Tryghed

Det er alfa og omega, at et barn føler tryghed, når det skal være væk fra sine forældre. Så barnet skal vide fra forældre og ledere, hvad der skal foregå, hvor det skal sove osv. Et sovedyr kan være en tryk ting at have med på en tur, så det er ofte med på udstyrslisten.

"Enhver form for hjemve bør tages med en vis alvor," pointerer Magda. Det er meget individuelt, hvordan hjemve arter sig, og hvem den rammer. Mavepine er ofte et symptom på hjemve, men det kan også dække over andre ting. Magda har et

Forældre og ledere bør huske: at et barn kan klare meget mere, end dets mor tror!

eksempel med et barn i en børnehave, som oplevede, at pædagogerne ringede efter moren, da barnet en dag havde mavepine, og det fik lov

at komme hjem. Næste gang barnet gerne ville hjem, klagede det igen over mavepine, og det samme gentog sig, men denne gang udtrykte barnet ved hjemkomsten: "Jeg snydt dem." Næste gang gik det dog ikke helt så nemt med at få ringet efter mor.

Forældreaften

"Noget af det værste er forældreaften, hvor hjemveen breder sig, og børnene vil med hjem. Det problem bør man forsøge at tage højde for på forhånd. Skal man overhovedet arrangere en forældreaften? Skal børnene have lov at komme med hjem? Hvis man har en fornemmelse af, at det kan blive et udbredt problem, så kan en løsning være, at man slutter af med et forældrearrangement, hvor forældrene så tager børnene med hjem," afslutter Magda.

Tekst: Aase Windeballe, voksenredaktionen